ole tõsi, Eppleri emand! Ma annan Teile odawaste, wana Abraam ei ole mitte tänamata. Ma olen Teie külas kaua aega kaubelnud ja tundsin Eppleri wanemaid. Aga need oliwad lahked inimesed! Nad ei naernud ialgi, kui mina sealiha ei söönud, sest ma pean oma wanemate usust kõwaste kinni, andsiwad mulle sagedaste pealegi õlut ja leiba. Ütskord külma talwe ajal, kui ma eneše oli kangeste ära külmetanud, kütsiwad Epplerid mulle toa soojaks, keetsiwad rinnateed ja käisiwad minuga ümber kui ristiinimesega. — Jumal tasugu seda neile ja nende lastelastele. Kui Teile midagi waja on, ostke, Teie käest ma suurt kasu ei wõta, ainult natukene ehk wõtan!"

„Ega Teie meile halba ei soowi, Abraam, aga osta ma ommetegi ei wõi, meil puudub raha, katsume wana riietega läbi ajada. Mannile kuluks soe rätik ära ja Priidole soe willane kamsol, aga raha ei ulata seks, tean juba ette ära."

„Eks ta jälsa, Eppleri emand, noh, muidugi jalsab —" Wanamees hakkas kohe oma asju wälja wõtma ja ütles: „Eks näe, kus rätik Mannile ja siin soe kamsol Priidole, wõtke ommetegi!" „Heameelega ostaksin ma, Abraam, aga mis nende hind? Mul on raha wähe."

„No Jumal, mis nad siis nüüd ära ei maksa, niisugune peenike kaup, kamsol maksab neli marka ja rätik ühe marga — seda maksab Irmeküla rikas talunik. Aga Teile müün ma kamsoli kahe margaga, rätiku eest wõtan ainult 50 peningat. Ega seda ometegi palju ei ole. Muu jätan ma sooja toa ja rinnatee eest ja selle eest, mis Teie omal ajal wana Abraamile olete head teinud." Ja ruttu pistis Abraam Justinale asjad pihusse. Enne kui Justina weel sai teda selle eest tänada, ütles ta: „Ma jo nimetasin Irmeküla rikast talunikku, kes Eppleri talu ära neelas, wanad hooned maha kiskus, uued asemele ehitas oma tütrele, kes Weski-Peetri omale mehels wõttis, ja nüüd elawad nad seal kui mõisnikud. Mis kõik kahe aasta jooksul ei ole ette tulnud! Rikas on ta küll, aga kas tal selle juures ka rahuline süda on? Waadake, Eppleri emand, ka minul oli noorel eal naaber, kes oma waranduse poolest kõrgele tõusis ja nüüd siidipatjade peal magab ja ennast nimetab suureks pangaperemeheks, ta wõttis ka minu käest wiimse kopika, mis ma oli kogunud; nõnda jäi Abraam waeseks. Aga kui Abraam õhtul õle woodisse heidab, siis on ta süda rahul. Kes teab, kas pangaperemees saab nii rahuliste magada oma siidipatjades, nõnda küsin mina

eneše käest igal õhtul õigede peal olles. — Nüüd, Eppleri emand, ma pean ära minema. Minu wanemate Jumal olgu Teiega ja warjagu teie maja. Mina oleks heameelega ka Teie meest näinud, aga tema ei näi kodus olewat. Ütelge temale wana Abraami poolt palju terwisi!"

„Oodage natuke, ma toon Teile raha; sest et Teie mulle nii odawaste müüte, siis wõtan ma need asjad." Justina jooksis tuppa, ja kui ta tagasi tuli, oli Abraam kadunud. Poeg kargas emale wastu ja hüüdis: „Kaupmees läks ära; tema ütles, sina wõid selle rahaga isale midagi osta. Wanaema olewat juba kamsoli ja rätiku ära maksnud."

Justina silmast langes pisar palgele. Ta läks meest otsima, leda ta toast ei leidnud. Aiast leidis ta Priido üles ja jutustas temale kõige ära, mis oli juhtunud, kuid mees oli pahanud ja kuulis waewalt, mis naene jutustas.

„Minu wanemate maja maha kisutud, — meie wana hea maja — oh, ma kuulsin kõik, mis juut kelmist kõneles ja seal juures pead weel wait olema! Kauem mina seda enam ei kannata. Tige naaber ei tohi enam minu päranduse peal rahuliste elada, ma ei taha seda — mine, jäta mind ütsi, sina sellest aru ei saa, aga mina. — Ja meie peame juudi käest kingitusi wastu wõtma — oh Jumal, kõik see kisendab taewa poole!"

„Priido, mina mõtlesin, et see sind rõõmustab, kui sinu wanematest head räägitakse, ja sina wihastad ennast nõnda! Priido, Priido, sina oled tänamata, ma kardan, ega sulle head otsa ei tule!" „Justina, jäta omad jutlused, ega need midagi ei aita; mina enne ei hinga, kunni — ei, sina sellest aru ei saa, jäta mind rahule, mine ära!"

Justina läks ohkades ära. Sest saadik kui Priido oli kuulnud, mis juut jutustas, loitis wiha tuluke weel kangemine tema südames oma endise tigeda naabri wastu, kes tema eluõnne oli rikkunud ja teda tema omastega wiletsuse sisse lükanud. Imelik plaan walmis Priido peas sest saadik, kui ta kodukülast wälja rändas. — Aeg oli käes seda teoks teha. Ta ei tahtnud enam ootada. Leikus oli olnud ja tema waenlase küünid wiljaga täidetud; ka uus maja oli walmis ja ilusaste ehitud. Kaua aega ei olnud wihma sadanud, põud oli lange, — kui üleüldse, siis nüüd. Aga mil kombel?

Irmeküla ei olnud kaugel, kolme tunni tee — terwe öö kuluks selle peale ära.